

Κεφάλαιο 9: Το 1968, η στροφή των IS στον συγκεντρωτισμό και οι πρώτες φραξιονιστικές διαμάχες

Πηγή: <https://www.marxists.org/archive/higgins/1997/locust/>

κεφάλαιο 9 του βιβλίου του Τζιμ Χίγκινς "More Years for the Locust-The origins of SWP" («Κι άλλα χρόνια για την ακρίδα-η καταγωγή του SWP»). Μετάφραση Αλέξης Λιοσάτος.

Κεφάλαιο 9

“Δεν μπορούμε να ξαναζωντανέψουμε τις παλιές φατρίες, δεν μπορούμε να επιδιορθώσουμε τις παλιές πολιτικές ή να ακολουθήσουμε τους ήχους του πανάρχαιου τυμπάνου.”

Τ.Σ. Έλιοτ, Gerontion

(στΜ στα αγγλικά η λέξη «faction»=φατρία σημαίνει και «φράξια»)

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού της δεκαετίας του 1960, δεν υπήρχαν μόνο οι κατακερματισμένοι μεν αναπτυσσόμενοι δε αγώνες στη βιομηχανία, αλλά υπήρχαν επίσης και (κινήματα όπως) το CND, η επιτροπή αλληλεγγύης στο Βιετνάμ (VSC) και η μικρότερη καμπάνια κατά των φυλετικών διακρίσεων (CARD): σε όλα αυτά οι IS πήραν μέρος. Αυτά ήταν καμπάνιες που κέντρισαν τον ενθουσιασμό και τον ιδεαλισμό των καλύτερων μιας γενιάς, και κυρίως εκείνους τους πιο ιδεαλιστές και ενθουσιώδεις ανθρώπους, τους φοιτητές. Αυτό που ενθουσίαζε ιδιαίτερα ήταν το γεγονός ότι το 1967 οι Βιετ Κόνγκ προέλαυναν. Ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός έφθασε στο σημείο να σπάσει τα μούτρα του όπως ακριβώς θα τα έσπαγε στη συνέχεια ο ρωσικός ιμπεριαλισμός στο Αφγανιστάν.

Η χρονιά 1968 εμπεριέκλειε αρκετό ενθουσιασμό και δράσεις για να δοκιμάσει τις αντοχές ενός μαζικού κόμματος, πόσο μάλλον μιας ομάδας περίπου 500 μελών. Στο εξωτερικό, υπήρχε η επίθεση του Τετ, τα γεγονότα του Μαΐου στη Γαλλία, η «βελούδινη» επανάσταση του Ντούμπσεκ στην Τσεχοσλοβακία και στο εσωτερικό η ρατσιστική ομιλία του Ένοχ Πάουελ, με τους λιμενεργάτες να διαδηλώνουν προς υποστήριξή του. Τον Οκτώβριο σημειώθηκε η τεράστια διαδήλωση του VSC, με περισσότερους από 100.000 στο δρόμο. Πάνω από όλα υπήρχαν καταλήψεις και καθιστικές διαμαρτυρίες σε πανεπιστημιούπολεις σε όλη τη Βρετανία. Οι IS είχαν ήδη έναν αριθμό φοιτητών και έτσι συμμετείχαν θέλοντας και μη στους αγώνες αυτούς. Επρόκειτο για τη βρετανική εκδοχή μιας πλατιάς πανευρωπαϊκής φοιτητικής εξέγερσης που αντανάκλασε μια σειρά κοινωνιολογικών αλλαγών στα πανεπιστήμια ως απάντηση στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις του καπιταλισμού. Αυτοί οι φοιτητές δεν συμβιβάζονταν με τον τυπικό χαρακτηρισμό τους ως υπερβολικά προνομιούχοι φαφλατάδες βλαμμένοι που έχουν όρεξη να τρέχουν στις γενικές απεργίες, ούτε τρελαίνονταν στην ιδέα να παριστάνουν τους αποστόλους και δουλέψουν για λογαριασμό της KGB. Αυτά ανήκαν στο παρελθόν. Οι σταλινικοί δεν ήταν πλέον πολύ ελκυστικοί και τα πανεπιστήμια στέγαζαν ένα πολύ υψηλότερο ανθρώπων που προέρχονται από την εργατική τάξη από ό,τι μπορούσε να καυχηθεί η οποιαδήποτε επαναστατική ομάδα. Τα πανεπιστήμια πλέον δεν προορίζονταν για να παράγουν διοικητικά στελέχη μιας νεκρής αυτοκρατορίας ή να υπηρετούν στα υψηλότερα κλιμάκια των δημοσίων και δημοτικών υπηρεσιών. Χρειάζονταν πλέον πτυχιούχοι σε μεγάλους αριθμούς για να καλύψουν τις ανάγκες μιας κατά πολύ πιο εκτεταμένης και πιο περίπλοκης καπιταλιστικής μηχανής. Οι δράσεις των φοιτητών ήταν η απεργία και η καθιστική διαμαρτυρία, όπως ακριβώς και των μαχητικών συνδικαλιστών. Αν διέθεταν μια επιπλέον θεατρικότητα, αυτό ήταν απόρροια της νεανικής ηλικίας και προσέθετε σε ψυχαγωγική αξία.

Αυτή ήταν η πρώτη γενιά φοιτητών που επηρεάστηκε πραγματικά από τις επαναστατικές ιδέες και μια μειοψηφία τους μάλιστα με μεγάλη ευχαρίστηση. Από εκείνους που συμμετείχαν σε

επαναστατικές οργανώσεις, η πλειοψηφία εντάχθηκε στους IS, με την IMG και τις υπόλοιπες οργανώσεις να ακολουθούν. Φυσικά οι περισσότεροι φοιτητές δεν εντάχθηκαν κάπου και πολλοί από όσους το έκαναν σήμερα έχουν προχωρήσει, πάντως το ποσοστό ανανέωσης (στΜ των οργανώσεων) ήταν εξαιρετικά χαμηλό. Το 1968 ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για τη ριζοσπαστικοποίηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων του «λευκού γιακά» στη δεκαετία του 1970 (στΜ white collar είναι έκφραση των βρετανών για την εργατική τάξη που δουλεύει σε υπηρεσίες και γραφεία και όχι στα εργοστάσια-τους τελευταίους τους αποκαλούν εργάτ(ρι)ες με «blue collar-μπλε γιακά»). Είναι επίσης γεγονός ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σήμερα είναι πολύ λιγότερο συντηρητικά και αντιδραστικά απ' ό,τι θα ήταν χωρίς τη δημιουργική συμβολή των ανθρώπων του '68. Μεταξύ εκείνων που εντάχθηκαν την εποχή εκείνη στους IS ήταν ο Christopher Hitchens, ο James Fenton, ο Martin Shaw, ο Ruth Nelson και ο Στιβ Τζέφρις, ένας από τους καλύτερους οργανωτικούς υπεύθυνους των IS.

Τα γεγονότα του Μαΐου στη Γαλλία συνέβαλαν απείρως στον ενθουσιασμό της εποχής. Ο Κλιφ κι ο Ίαν Μπέρτσαλ, στο σχετικό βιβλιαράκι τους, είπαν περίπου ότι αυτό που έλειπε από τη γαλλική σκηνή για να νικήσει η επανάσταση ήταν μόνο ένα μπολσεβίκικο κόμμα. Στην πραγματικότητα, στη Γαλλία, όπως και τις περισσότερες άλλες χώρες της Δύσης, υπήρχε πληθώρα οργανώσεων που διεκδικούσαν τον τίτλο του «μπολσεβίκικου σωτήρα», αλλά το γεγονός ότι δεν έμοιασαν στο πρωτότυπο πραγματικά έθετε με αρκετούς τρόπους το ζήτημα «γιατί όχι;», ένα ζήτημα που δυστυχώς οι Κλιφ και Μπέρτσαλ δεν απάντησαν.

Σε αυτή τη μάλλον υπερθερμανθείσα ατμόσφαιρα, ιδιαίτερα σοκαρισμένος από την στήριξη των λιμενεργατών στον Πάουελ, ο Κλιφ απεύθυνε πετυχημένο κάλεσμα για ενωτική καμπάνια της Αριστεράς ενάντια στην άμεση απειλή του φασισμού. Το «κενό στα Αριστερά», που είναι αυτό που χαρακτήριζε την περίοδο κατά τον Κλιφ, δεν μπορούσε να συσκοτίσει το γεγονός ότι επιστρέψαμε στην παλιά τροτσκιστική διατύπωση: «η κρίση της εργατικής τάξης είναι η κρίση της ηγεσίας». Η ενωτική καμπάνια

αναπόφευκτα χρειαζόταν να συνοδεύεται από τη συγχώνευση ορισμένων οργανώσεων. Η πολιτική βάση για ενότητα, που οι IS πρότειναν, ήταν:

1. Αντιπολίτευση σε όλες τις οργανώσεις και πολιτικές της άρχουσας τάξης.
2. Για τον εργατικό έλεγχο στην παραγωγή και το εργατικό κράτος.
3. Ασυμβίβαστη αντιπολίτευση σε όλες τις μορφές ρατσισμού και σε όλους τους μεταναστευτικούς ελέγχους.

Είναι σαφές ότι η βάση για ενότητα ήταν τόσο ευρεία ώστε να συμπεριλαμβάνει οποιονδήποτε στα αριστερά του ΚΚ, που πιθανότατα θα κλωτσούσε στη διατύπωση για “εργατικό έλεγχο”. Αν και το κάλεσμα απευθύνθηκε σε όλες τις αριστερές ομάδες, στην πραγματικότητα απευθυνόταν στον IMG. [1] Η RSL παρέμενε εγκλωβισμένη στο Εργατικό Κόμμα, η SLL ήταν απόλυτα εχθρική (στΜ απέναντι στους IS) και η Αλληλεγγύη ήταν απασχολημένη προσπαθώντας να τσιμπολογήσει από την αριστερή πτέρυγα των IS. Το IMG ασχολιόταν σοβαρά με τη δουλειά στους φοιτητές, ο γκουρού της Ενωμένης Γραμματείας της 4^{ης} Διεθνούς (ΕΓΤΔ) Μαντέλ αναθεωρούσε τον μαρξισμό για να χωρέσει τις «εστίες» και τις «κόκκινες βάσεις» στα κολέγια και τα μέλη των IS και IMG δουλεύανε καλά μαζί. Στην Επιτροπή Αλληλεγγύης του Βιετνάμ, ο IMG παρείχε τα επαγγελματικά στελέχη του πλήρους απασχόλησης και οι IS πολλά μέλη της βάσης τους για την οργάνωση των διαδηλώσεων. Ο IMG, ωστόσο, δεν δέχτηκε. Ήταν μικρότερη οργάνωση από το μισό των IS, είχε μόνο δυο χρόνια ζωής και πρόσφατα είχε πάρει το χρίσμα του επίσημου βρετανικού τμήματος της ΕΓΤΔ. Στο κάτω-κάτω, γιατί να θέλει κάποιος να είναι λίγο πιο αποτελεσματικός στη Βρετανία, όταν μπορεί να κορδώνεται φορώντας ένα μπλουζάκι με τη λεζάντα “Παγκόσμιο Κόμμα Μπολσεβικισμού” στο στήθος. Η ενωτική καμπάνια που θα αποδεικνυόταν αποτυχία, μετατράπηκε την τελευταία στιγμή σε μια πλήρη καταστροφή. Η ομάδα του Σον Ματγκάμνα «Εργατικός Αγώνας», δήλωσε «ναι» (στη συγχώνευση-ενοποίηση στΜ). Αυτή ήταν μια μικροσκοπική ομάδα με μια χούφτα μέλη στο Μάντσεστερ

και λίγους ακόμα σε 2-3 άλλες πόλεις. Είχαν εκδιωχθεί από την ομάδα του Χίλι, αλλά αυτό δεν ήταν κακό, έτσι το σκέφτηκε ο Κλιφ, και, τώρα που το σκέφτομαι, έτσι το σκέφτηκα και εγώ. Ο μύθος έλεγε ότι ο Σον, ο οποίος ήταν λίγο κουφός, αναγκάστηκε να βγάλει το ακουστικό βαρυκοχίας του για να του ανακοινώσει ο Χίλι ότι τον διαγράφει, υπό τον φόβο το ακουστικό μπορεί να περιέχει σύστημα παρακολούθησης. Σαν να ήθελε να αποδείξει ότι αυτή η διαγραφή δεν ήταν τυχαία, ο Σον και οι σύντροφοί του εντάχθηκαν στην RSL, μόνο και μόνο για να διαπιστώσουν ότι θα ξαναδιαγραφούν. Η RSL επέτρεψε στον Σον να φοράει το ακουστικό βαρυκοχίας του, αλλά τον διέγραψε εξίσου. Τώρα εντασσόταν στους IS. Αφού καταρχάς σύναψε φιλικές σχέσεις με τον Κόλιν Μπάρκερ, ο οποίος ζούσε στο Μάντσεστερ, ο Σον συναντήθηκε με τον Κλιφ και οι δύο τους, χωρίς να ρωτήσουν άλλον, κανόνισαν την ένταξη του «Εργατικού Αγώνα» στους IS. Η αποδοχή του Εργατικού Αγώνα έγινε ουσιαστικά για να αποκτήσει (ο Κλιφ) έναν σύμμαχο στη μετάβαση προς τον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό και για να βοηθήσει τον Κόλιν Μπάρκερ στο Μάντσεστερ, όπου η πλειοψηφία της κλαδικής οργάνωσης έκλινε προς την ελευθεριακότητα. Στην πράξη ο Ματγκάμνα δεν βοήθησε σε κανέναν από αυτούς τους στόχους, βοήθησε ωστόσο τον εαυτό του στο να κερδίσει μερικά μέλη.

Αυτό δεν ήταν δημοκρατικός συγκεντρωτισμός, δεν ήταν δημοκρατικό και σίγουρα έθετε υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα της «δισεισθητικής μύτης» του Κλιφ. Το πρώτο πράγμα για το οποίο ενημερώθηκαν τα μέλη των IS (σχετικά με το θέμα) ήταν ότι είχαμε αποκτήσει μια πλήρως οργανωμένη φράξια, η οποία τώρα λειτουργούσε υπό το λάβαρο της “Τροτσκιστικής Τάσης” (ΤΤ). Ο Κλιφ θα ήθελε να διώξει την ΤΤ με την ίδια αμελή ευκολία που τους είχε φέρει μέσα. Δυστυχώς, είχε μόλις κατοχυρώσει τα δικαιώματα των των φραξιών στη δική του εκδοχή δημοκρατικού συγκεντρωτισμού και οι ενωτικές προτάσεις του δεν περιελάμβαναν στα προαπαιτούμενα συμφωνία για το αν η Ρωσία είναι «εργατικό κράτος», άποψη στην οποία ο Σον παρέμεινε φανατικά προσκολλημένος για αρκετά χρόνια, μέχρι που στη δεκαετία του 1980 ξαφνικά υπέκυψε στη σκονισμένη γοητεία του

γραφειοκρατικού κολεκτιβισμού. Αυτό είναι, εκ πρώτης όψεως, μια απίθανη αλλαγή στάσης, δεδομένου ότι ο γραφειοκρατικός κολεκτιβισμός υπήρχε ως άποψη για πάνω από 40 χρόνια, χωρίς καμία ανταπόκριση από τον Σον. Στην πραγματικότητα το μεγάλο είδωλο του Σον ήταν τότε ο Τζέιμς Π Κάνον, ίσως ο πιο φανατικός αντίπαλος του γραφειοκρατικού κολεκτιβισμού και του κύριου θεωρητικού του Μαξ Σάχτμαν. Υπάρχουν και κάποιοι, κακοπροαίρετοι ίσως, που πιστεύουν ότι ο Σον υπέκυψε σε ένα είδος σοσιαλιστικού καταναλωτισμού. Γιατί μπορεί να υπάρχουν όλα τα είδη των οπαδών του εκφυλισμένου εργατικού κράτους και αρκετά είδη οπαδών του κρατικού καπιταλισμού του Κλιφ, αλλά πέρα από μερικούς ηλικιωμένους Σαχτμανικούς στις ΗΠΑ, οι γραφειοκρατικοί κολεκτιβιστές είναι τόσο σπάνιοι όσο τα πατατάκια με μπέικον σε εβραϊκή θρησκευτική τελετή.

Τα επόμενα τρία χρόνια με την Τροτσκιστική Τάση δεν έμοιαζαν καθόλου με αυτό το σπουδαίο πανεπιστήμιο της ζωής, όπου η δουλειά μπορεί να είναι δύσκολη αλλά η εμπειρία έχει μεγάλη εκπαιδευτική αξία. Υπήρχε υποκρισία, πολλές δολοπλοκίες και καμία πλευρά δεν βγήκε σοβαρά κερδισμένη, αν και ο Εργατικός Αγώνας βγήκε με περισσότερα μέλη από όσα μπήκε, κάτι που ήταν καλό γι αυτούς, καθώς είχαν εξαντλήσει όλες τις ομάδες στις οποίες μπορούσαν να ενταχθούν, οπότε έπρεπε να λειτουργήσουν ανεξάρτητα. Θα τους συναντήσουμε και πάλι αργότερα σε αυτή την αφήγηση.

Ήταν περίπου τότε που ο Ντάνκαν Χάλας, που δίδασκε στο Γουέιντσογουορθ, επανήλθε στον όμιλο (των IS). Το 14χρονο διάλειμμα για να αφοσιωθεί στη μελέτη ήταν σαν να μην έγινε ποτέ καθώς μπήκε στην οργάνωση για τα καλά κι έγινε σχεδόν αμέσως τμήμα της ηγεσίας της. Με την πλατιά συνδικαλιστική και την ακόμα μεγαλύτερη πολιτική του πείρα έδωσε βαρύτητα στις συζητήσεις της Πολιτικής Επιτροπής, σε μια περίοδο που τέτοια προσόντα είχαν ιδιαίτερη ζήτηση. Εάν και υποστήριζε σθεναρά τη θεωρία και την πολιτική της ομάδας, δεν γοητευόταν πάντα τόσο από τις βεβιασμένες κινήσεις του Κλιφ και την αδυναμία του να λειτουργεί ως μέρος συλλογικότητας. Πολλοί από εμάς το

θεωρούσαμε ως ένα εξαιρετικό επιπρόσθετο προσόν για την παρουσία του στην ηγετική επιτροπή. Στο τέλος της ημέρας μπορεί να αποδεικνυόταν πολύ πιο αδύναμος από όσο υποθέταμε (στΜ απέναντι στον Κλιφ), αλλά εν τω μεταξύ, εάν ήθελες να μάθεις κάτι ψαγμένο, όπως ο πραγματικός λόγος για τη διαμάχη μεταξύ Κρεπό και Μπλαϊμπρό στο γαλλικό τμήμα της 4^{ης} Διεθνούς το 1946, ο Ντάνκαν ήταν ο άνθρωπος που θα σου απαντούσε με κάθε λεπτομέρεια. Όχι μόνο για τους επίσημους αλλά και για τους πραγματικούς λόγους της διαμάχης.

Μέχρι το 1968, ο Όμιλος των IS ήταν μετριόφρων στην αυτοαξιολόγησή του και προετοιμαζόταν υπομονετικά για έναν μακροχρόνιο αγώνα δρόμου. Τώρα μια σειρά γεγονότα συνέπεσαν που έδειχναν ότι μαζικές και ενδεχομένως επαναστατικές ενέργειες ήταν εφικτές στο όχι και τόσο μακρινό μέλλον. Με το πλεονέκτημα της εκ των υστέρων εκτίμησης, είναι εύκολο να δούμε ότι αυτό ήταν μια αρκετά σοβαρή υπερβολή. Ακόμη και αν υπήρχε ένα κόμμα, με τις άσπιλες οργανωτικές αρχές των μπολσεβίκων, δεν υπήρξε καμία επανάσταση το 1968.

Παρ' όλα αυτά, από το εν λόγω συναρπαστικό έτος, ο Κλιφ αποφάσισε ότι η χαλαρή ομοσπονδιακή διάρθρωση της οργάνωσης αποτελούσε εμπόδιο στην περαιτέρω επέκταση του Ομίλου. Μέχρι να τεθούν σε εφαρμογή οι αλλαγές του Κλιφ, οι IS λειτουργούσαν με βάση το ότι η Εκτελεστική Επιτροπή (ΕΕ) απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο από κάθε κλαδική οργάνωση και συνεδριάζει ανά τρίμηνο. Μια Πολιτική Επιτροπή (ΠΕ) είχε την ευθύνη της οργάνωσης μεταξύ των συνεδριάσεων της ΕΕ. Αυτή ήταν λάθος δομημένη και δυσκίνητη και, για κάποιους από εμάς, άφησε ένα μεγάλο αριθμό μεγάλων τρυπών στη δημοκρατική διαδικασία, μέσα από τις οποίες ο Κλίφ έκανε ό,τι γούσταρε. Για αυτόν, η αναδιοργάνωση ήταν ο δρόμος προς μια ομάδα που θα ακολουθούσε πιο αποτελεσματικά τις δικές του κατευθύνσεις- η έμφαση για αυτόν δινόταν στον συγκεντρωτισμό. Για άλλους στην ηγεσία ήταν ένας τρόπος να υποτάξουμε τον καθένα στην πειθαρχία μιας συλλογικότητας – η έμφαση εδώ δινόταν στη δημοκρατία. Αυτό είναι ένα παράδειγμα και υπάρχουν πολλά άλλα που δείχνουν τις

τάσεις που υπάρχουν κάτω από την ομπρέλα του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, οι αρχές του οποίου δεν έχουν χαραχθεί πάνω σε πίνακες από πέτρα που έφερε ο Λένιν από το βουνό.

Το εργαλείο που επινόησε ο Κλιφ για να διαδώσει αυτό το σημαντικό μήνυμα στα μέλη ήταν οι δύο πλευρές ενός φύλλου διπλωμένου στα τέσσερα υπό τον τίτλο «Σημειώσεις για τον Δημοκρατικό Συγκεντρωτισμό» (βλέπε Παράρτημα 3 για το πλήρες κείμενο). Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς πώς ένα τόσο σύντομο κείμενο θα μπορούσε να περιέχει τόσες ανακολουθίες, ανακρίβειες, ημιτελείς σκέψεις, κοινοτοπίες και αναλαμπές. Αν το διαβάσετε με προσοχή, ωστόσο, αυτό δείχνει ότι ο Κλιφ περνούσε τώρα με την άποψη ότι οι IS αποτελούσαν τη βάση του (επαναστατικού) κόμματος. Με τον ίδιο τρόπο που ο Λένιν παρατηρούσε ότι ο «κομμουνισμός είναι η εξουσία στα σοβιέτ συν ο εξηλεκτρισμός», ο Κλιφ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επαναστατικό κόμμα είναι ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός συν ο Τόνι Κλιφ.

Το πιο σημαντικό, υπό το φως του μεταγενέστερου δρακόντειου καθεστώτος στο SWP, είναι η πρόταση για εκπροσώπηση των φραξιών, που συνηθιζόταν στις ορθόδοξες τροτσκιστικές ομάδες, αν και ούτε εκεί ήταν τόσο εγγυημένη η δημοκρατία. Ο πρώτος δικαιούχος της συγκεκριμένης διάταξης ήταν η Τροτσκιστική Τάση που κατά τη διάρκεια της παραμονής της είχε τουλάχιστον δύο μέλη στην Εθνική Επιτροπή.

Όταν ο Κλιφ μοίρασε το μικροσκοπικό του κείμενο, πιθανότατα υπολόγιζε ότι δεν θα προκαλέσει τόσο πολλές παρενέργειες. Λάθος. Οι αντιπολιτευόμενοι άρχισαν να αντιδρούν όπως τα σκουληκάκια του ξύλου που κάποιος τους σφύριξε ότι έρχεται ο άνθρωπος με το εντομοκτόνο. Αποφασίστηκε από την Π.Ε. να επεξεργαστεί περαιτέρω το κείμενο του Κλιφ. Αυτή τη φορά σε οκτώ σελίδες προσπαθούσαν να πείσουν τα μέλη ότι, μια μεγεθυνόμενη οργάνωση με έναν ακόμα ταχύτερα αναπτυσσόμενο κατάλογο καθηκόντων προς εκτέλεση και με μεγάλη ανομοιογένεια όσον αφορά την εμπειρία των μελών, θα ήταν πιο αποτελεσματική και, περισσότερο δημοκρατική αν έπαυε να έχει μια

ομοσπονδιακή δομή.

Αν και αυτό το κείμενο μετρίασε τους φόβους ορισμένων μελών, δεν ήταν καθολικά αποδεκτό. Μεταξύ των πιο απογοητευμένων ήταν η αποκαλούμενη “Μικρο-φράξια”. Αυτός ο όρος ήταν δανεισμένος από την περιγραφή του Κάστρο για την υπερ-σταλινική ομάδα Escalante εντός του κουβανέζικου ΚΚ-ήταν πραγματικά τελείως ακατάλληλος όρος, διότι οι «Μικρο» των IS ήταν ελευθεριακοί. Ωστόσο ο όρος ήταν αρκετά κατάλληλος ως μια προσβλητική περιγραφή που υποδηλώνει ότι είναι μικροί και ασήμαντοι. Όσο «μικροί» κι αν ήταν, καθώς υπήρχαν μόνο εννέα υπογράφωντες [2], τα κείμενά τους ωστόσο ήταν σίγουρα «μεγάλα» και σημαντικά. Στη συζήτηση για την οργάνωση, προσπαθούσαν να υποβάλουν την πολιτική του Ομίλου σε κριτική εξέταση, στο πλαίσιο της με σοβαρά επιχειρήματα εξέτασης της μαρξιστικής στάσης απέναντι στη συνείδηση, ένα πεδίο μελέτης, εξηγούσαν, που οι IS το είχαν κατανοήσει λάθος. Η πρόθεσή τους, όπως ανέφεραν, ήταν:

“... να ξεκινήσει μια διαρκής συζήτηση, ο σκοπός της οποίας δεν θα είναι η ειρηνική συνύπαρξη σημαντικών διαφορετικών ιδεών, αλλά ο θρίαμβος των σωστών πολιτικών ... να ξεκινήσει μια αυστηρή επανεξέταση της θεωρίας και της πρακτικής των IS ... να πείσει συντρόφους για την ανάγκη να κατανοήσουν ότι οι αντικειμενικές συνθήκες γίνονται αντιληπτές από ανθρώπους που στην πράξη φέρουν απόψεις στο συγκεκριμένο, σε γενικό και σε ιδεολογικό επίπεδο; έχουν μια ιστορία πίσω τους, και η κατανόηση του κόσμου διαμεσολαβείται από αυτή την ιδεολογία κι έτσι αυτοί βρίσκονται συνεχώς στη διαδικασία της μετατροπής αυτών των πεποιθήσεων σε πρακτικές μέσα από την καθημερινή εμπειρία και δραστηριότητα ... ” Αν το πρώτο μέρος αυτού του κειμένου ακούγεται σαν τον Ντάνιελ Ντε Λίον που μιλά για “όλη την τυραννία της αλήθειας” και αν το δεύτερο μέρος ακούγεται σαν ένας απόφοιτος φιλοσοφίας να σας λέει ότι πολλοί άνθρωποι μαθαίνουν από την εμπειρία τους, τότε δεν υπάρχει τίποτα λάθος στην ακοή σας. Αν και αυτά τα κομμάτια (που παρέθεσα) δίνουν μια γεύση, μερικά κομμάτια των κειμένων τους είναι καλύτερα,

κριτικάροντας σωστά μια κακώς τεκμηριωμένη πρόταση (στΜ του Κλιφ για αλλαγές στους IS) που προωθούταν χωρίς χρόνο για επαρκή συζήτηση.

Ο Πίτερ Σέντγκουικ στην Υόρκη ήταν μια άλλη κριτική φωνή και η Ελευθεριακή Μαρξιστική φράξια του υποστήριζε, με ένα απόσπασμα από τον Raymond Challinor, ότι οι προτάσεις (του Κλιφ) ήταν γραφειοκρατικός συγκεντρωτισμός, όχι δημοκρατικός.

Στο Μάντσεστερ, μια μικρή ομάδα γύρω από τον Κόλιν Μπάρκερ σχημάτισε μια Τέταρτη Τάση, η κύρια ανησυχία της οποίας ήταν ότι οι IS δεν υποστήριζαν τον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό τα προηγούμενα χρόνια. Ήταν μια μεταβατική φράξια που πιθανότατα επηρεάστηκε από τον Εργατικό Αγώνα: σίγουρα τουλάχιστον έξι από τους δέκα υπογράφοντες της προσχώρησαν αργότερα στην Τροτσκιστική Τάση, όπως και ο Andrew Hornung της «Μικροφράξιας», ένας παράξενος νεαρός άνδρας που φαινόταν να προτιμάει τον εαυτό του στον ρόλο της αντιπολίτευσης. Σε αυτόν υπήρχε μια ιδιαίτερη θεατρικότητα που ήταν αρκετά διασκεδαστική. Κάπου-κάπου φορούσε μια κάπα και κρατούσε ένα ασημένιο μπαστούνι, παρόλο που τον έκαναν να μοιάζει με τον (Λόρδο) Μπάιρον. Πράγματι έμοιαζε στον Μπάιρον, αλλά αφού ο πυρετός του είχε προκαλέσει τον θάνατο στο Μεσολόγγι. Ο Hornung ήταν ο συγγραφέας ενός από τα κείμενα με τη σκληρότερη γλώσσα της Τροτσκιστικής Τάσης, με τίτλο «Κεντριστικό Ρεύμα». Το περιεχόμενο δεν ήταν εξίσου πιασάρικο, αλλά μερικά σημεία «τα σπάνε»: “Εδώ και τριάντα σελίδες με οδηγεί το καυτό σφυρί της πολεμικής. Εδώ και τριάντα σελίδες, η σκέψη μου θολώνει τις εικόνες που δεν αντέχουν στο προσκήνιο του οράματός μου. Και όμως εδώ και τριάντα σελίδες, τότε με δισταγμό τότε με σιγουριά, αιωρείται μια αμφιβολία στο μυαλό μου. Γράφω ορμώμενος από τη δυναμική της πολιτικής πολεμικής και κάπου κάπου με κυριεύει μια αμφιβολία... αναρωτιέμαι αν υπερβάλλω... αναρωτιέμαι αν είμαι άδικος... αλλά το αποκλείω. Το σιδερένιο έμβολο της αποφασιστικής επιχειρηματολογίας με ωθεί να συνεχίσω... Απρόθυμος να υποβληθώ στην αμφιβολία, η δυναμική της πολεμικής με οδηγεί και πάλι. Η δική της εσωτερική λογική

με οδηγεί μακριά από κάθε ίχνος αμφιβολίας, μακριά από προειδοποιητική λάμψη περίσκεψης» [3] Μου είπαν δυστυχώς ότι ο Andrew εγκατέλειψε την πολιτική: σίγουρα θα μας λείψει αυτό το είδος της άδολης επιτήδευσης. Ίσως γράφει τα κείμενα στους Reeves και Mortimer (βρετανοί κωμικοί στΜ).

Θορυβώδης, αλλά ακόμη μικρότερης σημασίας, ήταν η Φράξια Δημοκρατικού Συγκεντρωτισμού, που αποτελείτο από την Constance Lever, τον Fred Lindop, τον Stephen Marks, τον Noel Tracy, τον Dave Graham και τον Roger Rosewell. Οι ιδέες φαίνονταν να προέρχονται από την Constance Lever και το μεγαλόστομο στυλ, ως συνήθως, από τον Roger Rosewell. Η Laurie Flynn τους έδωσε και δεύτερο όνομα: “Κακέκτυπο Μπολσεβίκων”. [4]

Μια παραπομπή ή δύο από το δικό τους κείμενο «Προς ένα Επαναστατικό Κόμμα» μπορεί να δώσει μια ιδέα για την αξία του: «Για να είναι νικηφόρα η τάξη, το **συνειδητότερο** και μαχητικό στρώμα της πρέπει να είναι **συνειδητό**, ενωμένο και οργανωμένο». Συχνά σκέφτομαι ότι θα ένιωθα **ευτυχώς ευτυχής** αν περιβαλλόμουν από **συνειδητά συνειδητούς** εργαζόμενους. Ή άλλο δείγμα: “Τώρα μπαίνουμε σε μια αποφασιστικά νέα ιστορική περίοδο. Οι ρωγμές και οι αποσύνθεση στις σοσιαλδημοκρατικές και σταλινικές οργανώσεις είναι εξελίξεις εποχιακής σημασίας ... μπορούμε να πούμε ότι μπαίνουμε σε μια επαναστατική περίοδο ... μια τέτοια οργάνωση [IS] πρέπει να είναι οριοθετημένη, σφιχτά δεμένη, αυτοπειθαρχημένη και να λογοδοτεί υπεύθυνη μόνο στον εαυτό της συλλογικά ... “Αυτό το είδος της λογοτεχνικής αλαζονείας θύμιζε έντονα το στυλ του Rosewell. Γενικεύστε τα παραπάνω για να γενικευθεί και η ταλαιπωρία του εντέρου σας.

Από την κλαδική οργάνωση του Hull ήρθαν δύο σύντομα κείμενα που έφεραν όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της γραφής ενός από τα μέλη της οργάνωσης, του Μάικλ Κίντρον. Το πρώτο και σημαντικότερο είχε τίτλο “Δεν είμαστε χωρικοί” (βλ. Παράρτημα 3 για πλήρες κείμενο). Υποστηρίζοντας σθεναρά τη διατήρηση του εκπροσώπου της κλαδικής οργάνωσης για την ΕΕ, ισχυριζόταν ότι, λόγω της μεγάλης αύξησης των μελών, τα νέα μέλη δεν είχαν τον χρόνο ή την ευκαιρία να αφομοιώσουν τη θεωρία ή την πείρα των

IS. Αυτό οδηγούσε στην προσπάθεια της ηγεσίας να βρει απαντήσεις στα προβλήματα της επαναστατικής παράδοσης και να παραμελήσει το πιο σημαντικό καθήκον της παρακολούθησης του κόσμου γύρω μας ώστε να προσανατολίσουν τα μέλη της οργάνωσης σε σημαντική δράση. Δεν πρέπει μόνο να ασκούν πολιτική ηγεσία αλλά και να «διατηρούν τα μάτια και τα αυτιά τους ανοικτά σε αυτό που λένε και κάνουν τα νέα μέλη». Η αναγκαία αλληλεπίδραση μεταξύ ΠΕ και μελών θα μπορούσε να εξασφαλιστεί καλύτερα διατηρώντας τη διάρθρωση με τους εκπροσώπους των κλαδικών στην ΕΕ. Παραδόξως, και παρά την αντίθεσή της στις «λενινιστικές» μορφές, αυτή ήταν ο πιο λενινιστική από τις συμβολές στη συζήτηση, καθώς ξεκινούσε από την εκτίμηση της σημασίας του να κοιτάμε τι γίνεται έξω από εμάς, αξιολογούσε τις δυνάμεις που διαθέτουμε, τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία τους, και στη συνέχεια διατύπωνε ένα σχέδιο για να επιτευχθεί το καλύτερο από όλους. Ήταν σοβαρή πολιτική προσπάθεια και ήταν απολύτως ανεπιτυχής, διότι κανείς στην πραγματικότητα δεν έδινε σημασία.

Στην ερχόμενη συνδιάσκεψη, επικράτησε το σχέδιο της ΠΕ. Οι IS είχαν τώρα μια Εθνική Επιτροπή των 40 μελών, που εκλέχτηκαν στη συνδιάσκεψη. Οι φράξιες εκπροσωπούσαν στην Εθνική Επιτροπή σύμφωνα με τον αριθμό των εκπροσώπων που είχαν στη συνδιάσκεψη. Οι κλαδικές οργανώσεις έστειλαν αντιπροσώπους στη συνδιάσκεψη με μέτρο 1 εκπρόσωπος ανά έξι μέλη, που αργότερα έγινε 1 προς 15. Η Εθνική Επιτροπή εξέλεγε μια δεκαμελή Εκτελεστική Επιτροπή για να οργανώνει την καθημερινή πολιτική και οργανωτική δουλειά της ομάδας.

Ένα άλλο μέρος του πακέτου αλλαγών ήταν η εισαγωγή ενός συστήματος επιτροπών που επέτρεπε στην Εθνική Επιτροπή να δίνει το “χρίσμα” σε δικούς της ανθρώπους για την υποψηφιότητα στην Εθνική Επιτροπή. Ο λόγος γι ‘αυτό ήταν ότι τα κατά πολύ αυξημένα μέλη ίσως να μην γνώριζαν την αξία ορισμένων συντρόφων και, ελλείψει αυτής της πληροφορίας, μπορεί να έπεφταν στα δίχτυα κανενός εντυπωσιακού δημαγωγού που θα τα πήγαινε καλά από το βήμα. Δεν ήταν τόσο μοχθηρό αυτό το

μέτρο, εφόσον οι κλαδικές διατηρούσαν ακριβώς το ίδιο δικαίωμα να δίνουν το χρίσμα σε υποψήφιους σε όλες τις (εκλόγιμες) θέσεις και όλοι οι υποψήφιοι είχαν (τυπικά) ίσες ευκαιρίες. Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και το πιο ελευθεριακό καταστατικό μπορεί να ανατραπεί από μια αποφασισμένη ηγεσία, αν δεν υπάρχει η επαγρύπνηση της βάσης.

Με το που μεταμορφώθηκε ο Εργατικός Αγώνας σε Τροτσκιστική Τάση ξεκίνησε μια μικρή εσωτερική αποίκιση και, το 1971, δήλωναν ότι τετραπλασίασαν τα μέλη τους. Είναι μάλλον ό,τι καλύτερο μπορούσαν να έχουν πετύχει σε επίδοση. Κάποιος μπορεί να σκεφτεί ότι αυτό το πέτυχαν χάρη στη συχνότητα της κατηγορίας που απεύθυναν στους IS, κατηγορώντας τους ως “συμφιλιωτική” κεντριστική οργάνωση. Αυτό που μπορεί να ειπωθεί με κάποια βεβαιότητα είναι ότι ήταν πολύ λιγότερο «συμφιλιωτική» μετά από τρία χρόνια παρέα μαζί τους.

Μόλις έναν χρόνο μετά την ενοποίηση (IS-Εργατικού Αγώνα), ο Κόλιν Μπάρκερ, ο αρχικός υποστηρικτής τους, οδήγησε την κλαδική οργάνωση του Μάντσεστερ στην πολιτική διάσπαση, με την κλαδική του Μάντσεστερ Νο1 ως βάση ανάπτυξης της Τροτσκιστικής Τάσης και την κλαδική του Μάντσεστερ Νο.2 που συγκέντρωσε όλα τα υπόλοιπα. Το γεγονός ότι αυτή η σατανική εξέλιξη είχε προστάρη έναν πρώην υποστηρικτή της Τέταρτης Τάσης του αυστηρού δημοκρατικού συγκεντρωτισμού θα έβγαζε πολύ γέλιο αν αυτό δεν πνιγόταν από το όλο πάθος. Η διάσπαση είχε συμφωνηθεί και μια παρόμοια συνέβη στην κλαδική του Teesside.

Ο Ματγκάμνα και οι φίλοι του ήταν βασικά σεχταριστές, σύμφωνα με τη θανάσιμη ακρίβεια του ορισμού του Μαρξ. Το θεωρούσαν “τίτλο τιμής” να χαρακτηρίζονται από “εκείνα τα ιδιαίτερα συνθήματα που τους διαχώριζαν από το κίνημα”. Πίστευαν ότι η Ρωσία ήταν ένα «εκφυλισμένο εργατικό κράτος» και ότι όλες οι άλλες σταλινικές χώρες ήταν «παραμορφωμένα εργατικά κράτη». Πίστευαν ότι η ενότητα με την Τέταρτη Διεθνή (USFI) ήταν η σωστή πορεία. Ο ίδιος ο Ματγκάμνα είχε πάρει δώσε με τον Τζέιμς Π Κάνον, του οποίου το κόμμα ήταν ένα πλήρως ενταγμένο στην ΕΓ της 4ης. Οι IS δεν πίστευαν σε κανένα από αυτά τα

πράγματα, αλλά υπήρχε μια οργάνωση στη Βρετανία που τα πίστευε, η Διεθνής Μαρξιστική Ομάδα (IMG). Ωστόσο, αυτοί είχαν λιγότερα μέλη και πιθανότατα θα είχαν διώξει με τις κλωτσιές την Τροτσκιστική Τάση πολύ νωρίτερα. Η ΤΤ προτίμησε να δοκιμάσει τα όρια αντοχής των IS, επικεντρώνοντας σε οποιοδήποτε θέμα δημιουργούσε δυσαρέσκεια, για να μεγιστοποιήσουν την επιρροή τους.

Ήταν μια από όλες τις πλευρές ξεχωριστή οργάνωση, με τις δικές τους συγκεντρώσεις και συναντήσεις, τον δικό τους εσωτερικό κανονισμό, που συμπεριελάμβανε και μια κατηγορία δόκιμων μελών άγνωστων στους IS. Ακόμα κι έτσι, παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των κατηγοριών τους ήταν μπούρδες – οι IS δεν ήταν ποτέ “κεντριστική οργάνωση” από οποιαδήποτε σκοπιά, ο τρόπος αντιμετώπισης της επιβαρυντικής τους παρουσίας δεν ταίριαζε με τη σειρά οργανωτικών ελιγμών που είχε προωθήσει ο Κλιφ. Ήταν πολύ αστείο να βλέπει κανείς τον Κλιφ, ο οποίος στο κάτω-κάτω τους είχε προσκαλέσει – και για αυτό το αμάρτημα θα έπρεπε να είχε υποβιβαστεί (στΜ από το στάτους του γκουρού) σε “υποψήφιος γκουρού” – να εξοργίζεται όταν κάποιος του επισήμαιναν ποιες λεπτομέρειες του καταστατικού πρέπει να τηρηθούν για να διαγραφούν «νόμιμα». Όλα τα θέματα της διαμάχης θα έπρεπε να συζητηθούν ενδελεχώς ενώπιον των μελών.

Αυτό θα υπηρετούσε την εκπαίδευση των νέων μελών στις σημαντικές θεωρίες του Ομίλου. Ασφαλώς ο Ματγκάμνα σε αρκετές περιπτώσεις τολμούσε να τυπώνει και να πουλά την κριτική του με όλη την ευγένεια που διακατέχει μια οχιά Γκαμπούν. Όπως «Γενικά (ο κρατικός καπιταλισμός του Κλιφ) είναι εξαιρετικά μηχανιστικός, βασισμένος στις χυδαίες μη μαρξιστικές οικονομικές αρχές και είναι αναμφισβήτητα απαισιόδοξος ... Το χειρότερο κομμάτι του Κλιφ είναι η προσπάθειά του να αντιμετωπίσει τις απόψεις του Τρότσκι... Γενικά το βιβλίο του Κλιφ για τη Ρωσία διαβάζεται λιγότερο ως ένα μαρξιστικό έργο και περισσότερο ως ένα ηθικίστικο ‘πρωτόγονο σοσιαλιστικό κατηγορητήριο’ ». Κάποια βροχερή μέρα, ακόμα και άρρωστος ο Κλιφ θα μπορούσε για πλάκα να κάνει σκόνη και θρύψαλα τον συγγραφέα σε μια ανοιχτή συζήτηση που θα μπορούσε να

αποδειχθεί εκπαιδευτική για όλους, ιδιαίτερα για τον Σον. Ο Κλιφ, όμως, τα απαξίωνε όλα αυτά, θεωρούσε πολύ καλύτερο να αλλάξει τους κανόνες, ή ακόμα καλύτερα να παραβιάσει τους κανόνες για να απαλλαγεί από το πρόβλημα.

Τελικά σε μια ειδική συνδιάσκεψη πέρασε μια απλή απόφαση, με μεγάλη πλειοψηφία, ότι η ενοποίηση δεν είχε δουλέψει και έπρεπε να ακυρωθεί. Η μειοψηφία ήταν εντούτοις αρκετά μεγάλη και πολλοί σύντροφοι έκριναν ότι δεν είχε αντιμετωπιστεί δίκαια. Από αυτό το σημείο κι έπειτα ο Σον Ματγκάμνα και η μικρή ομάδα του έπρεπε να μείνουν μόνοι τους. Ο Σον δεν είναι πλέον διωκόμενος, αλλά διώκτης, αφού ξεφορτώθηκε με χαρά τον Άλαν θόρνετ και τους ομοϊδεάτες του και την πρώην Αριστερή Φράξια των IS. «Όλα τριγύρω αλλάζουν κι όλα τα ίδια μένουν».

Παρ' όλη τη φαινομενικά εκρηκτική ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε από την πάλη μεταξύ των φραξιών, το κακό κλίμα ήταν σε μεγάλο βαθμό εντοπισμένο στην Εκτελεστική Επιτροπή. Οι IS αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου, ούτε παρά, ούτε εξαιτίας, αλλά τελείως άσχετα με τον φραξιονισμό. Μια νέα κυβέρνηση των Τόρις προσπαθούσε να σπάσει τη μεταπολεμική συναίνεση μεταξύ Εργατικών και Τόρις, καθώς ξεπρόβαλλε ο «άνθρωπος του Selsdon» μέσα από τον Τεντ Χιθ (στΜ ήταν έκφραση του Χάρολντ Γουίλσον των Εργατικών που αναφερόταν στα ακραία αντεργατικά μέτρα που εξήγγειλε ο Χιθ των Συντηρητικών το 1970, λίγο πριν γίνουν εκλογές κι αναλάβει την πρωθυπουργία). Το κίνημα στα εργοστάσια επρόκειτο να επιταχυνθεί κατά ένα ή δυο επίπεδα.

Σημειώσεις

1. Ο IMG, (International Marxist Group=Διεθνιστικός Μαρξιστικός Όμιλος) προήλθε από διάσπαση της RSL κι ακολούθως έγινε το βρετανικό τμήμα της Ενωμένης Γραμματείας της 4^{ης} Διεθνούς.
2. Οι Joan Smith, Steve Jefferys, Laurie Flynn, Mike McKenna and Andrew Hornung υπέγραψαν μεταξύ άλλων.

3. *Κεντριστικό ρεύμα, του Andrew Hornung*
4. Ο Τεντ Κρόφορντ ήταν επίσης μέλος αυτής της φράξιας.
(*Σημείωση του ντροπιασμένου Τέντ Κρόφορντ*)